

Könyvtárta 3

nappali tagozat	esti tagozat
Tantárgy kódja: LTKT3B	Tantárgy kódja: LTKT3EB
Kreditszáma: 2	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa: ea.+szem. és száma: 1+1	A tanóra típusa: ea.+szem. és száma: 5+5
A számonkérés módja: gyj.	A számonkérés módja: gyj.
A tantárgy tantervi helye: 3. félév	A tantárgy tantervi helye: 3. félév
Előtanulmányi feltételek: LTKT2B	Előtanulmányi feltételek: LTKT2EB
Tantárgy státusza: kötelező	Tantárgy státusza: kötelező

TANTÁRGY CÉLJA:

A hallgatók ismerjék meg az olvasószolgálat munkafolyamatait és színtereit, valamint az olvasószolgálat tájékoztató funkcióját, a szolgáltatás marketingjét.

TANTÁRGY TARTALMA:

- Az olvasószolgálat fogalma, helye a könyvtári munkában; az olvasószolgálat funkciói, főbb munkaágai, színterei, dolgozói; az olvasószolgálat rövid története.
- A könyvtárhasználat indítékai, olvasótípusok, közönségkapcsolatok, igénykeltés; a szolgáltatás marketingje; a könyvtárhasználati oktatás.
- A könyvtárhasználat feltételei, a könyvtárhasználati szabályzat előírásai; az olvasószolgálat nyilvántartásai.
- A dokumentumok kölcsönzése, a kölcsönzés hagyományos és számítógépes formái.
- A dokumentumok visszavétele, késedelem, felszólítás, elvesztés; az azonnal nem teljesíthető kérésekkel összefüggő eljárások (előjegyzés, másolás stb.).
- A könyvtárközi kölcsönzés, Országos Dokumentum-ellátási Rendszer (ODR).
- A helyben használat lehetőségei, formái, az Internet hasznosítása.
- Segítő és tájékoztató feladatok az olvasószolgálatban (útbaigazítás, tanácsadás, válogatás, ajánlás stb.); az olvasókkal való foglalkozás pszichológiai, pedagógiai és etikai vonatkozásai.
- A hátrányos helyzetű olvasók a könyvtárakban.
- A gyermekolvasókkal kapcsolatos sajátos feladatok és módszerek a köz- és az iskolai könyvtárakban.
- Az olvasószolgálati statisztikák készítése és ezek hasznosítása.
- Az olvasószolgálat szervezeti modelljei.

Szemináriumi anyag

A szemináriumokon a következő jogszabályokat és alapvető könyvtári dokumentumokat beszéljük meg:

- 1997. évi CXL. törvény – 54., 56. § (a könyvtárhasználat feltételei), 56., 57. § (a beiratkozás feltételei); 58. § (a könyvtárhasználati szabályzat nyilvánosságra hozatala);
- könyvtárhasználati szabályzat;
- ODR-rendelet (73/2003. Kormányrendelet);
- magyar könyvtárosság etikai kódexe I., II., III., V. és VI. pont (értelmező szövegekkel);
- statisztikai jelentő lap felépítése, tartalma, kitöltése.

(A félév során lesz egy könyvtárlátogatás, ahol a hallgatók a gyakorlatban tekintik meg az olvasószolgálati teendőket.)

A gyakorlati jegy megszerzésének feltétele: aktív szemináriumi részvétel, dolgozat készítése vagy írásbeli beszámoló (előadások anyaga, ajánlott irodalom alapján)

KÖTELEZŐ IRODALOM:

1. A könyvtári modell : Szolgáltatás / Ferenczy Endréné. In: Könyvtárosok kézikönyve, 3. : A könyvtárak rendszere. – Budapest : Osiris K., 2001. – 337-354. p.
2. Az olvasószolgálat tartalmi kérdései és technológiája / Halász Béla. – Budapest : Könyvtári Intézet, 2001. – 58 p. – (Az iskolarendszeren kívüli könyvtári szakképzés füzetei.)
3. A magyar könyvtárosság etikai kódexe. In: Könyvtári Figyelő, 2006. 1. sz. 100-101. p. [máshol is megjelent]
4. RFID: A jövő vonalkódja : Automatikus azonosítás a könyvtárban. In: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2011. 1. sz. 18-32. p.
5. ELDORADO – az Országos Elektronikus Dokumentumküldés Rendszere : Vízió és helyzetkép / Káldos János. In: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2013. 5. sz. 22-30. p.

AJÁNLOTT IRODALOM:

1. A könyvtári munka jogi szabályozása Magyarországon : Oktatási segédlet / szerk. Suppné Tarnay Györgyi. – 2., jav., bőv. kiad. – Debrecen : Kossuth Egyetemi K., 2005. – 255 p. [vonatkozó törvények, rendeletek]
2. A közkönyvtárak szabadidős szerepe : Történeti áttekintés és olvasói vélemények / Emma Hayes, Anne Morris ; [ford.], tömörítette Mohor Jenő. In: Könyvtári Figyelő, 2006. 2. sz. 322-332. p.
3. Etikai kódex a magyar könyvtárosság számára : Háttéranyag / Papp István. In: Könyvtári Figyelő, 2004. 2. sz. 243-289. p.
4. A tájékoztató és olvasószolgálati könyvtárosok szakmai követelményrendszere az Amerikai Könyvtáregyesület (ALA) tájékoztató és olvasószolgálati egyesületének (Reference and User Service Association, RUSA) irányelvei / [ford.], tömörítette Koltay Tibor. In: Könyvtári Figyelő, 2004. 2. sz. 403-412. p.
5. Hogyan lehetek jó könyvtáros? / Vass Csaba. In: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2005. 2. sz. 21-24. p.
6. Hivatása könyvtáros / Bartos Éva. In: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2005. 9. sz. 3-8. p.
7. Emberi kapcsolatok a könyvtárban / Florence E. Deahrt. – Budapest : Országos Széchényi Könyvtár, 1997. – 120 p.
8. A könyvtár szociális funkciója : Tanulmánygyűjtemény / szerk. Arnóth Károly, Vidra Szabó Ferenc. – Budapest : OSZK KMK, 1995. – 179 p.
9. Az értékorientáció változása az olvasmányok alapján : A hetvenes évektől a kilencvenes évek közepéig / Lőrincz Judit. In: Könyvtári Figyelő, 1998. 2. sz. 251-261. p.
10. „Kormányeltörésben” vagy emelkedő ágban? : Közkönyvtári dilemmák 2004 végén / Nagy Attila. In: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2004. 12. sz. 14-26. p.
11. Az olvasásismeret alapjai / Nagy Attila. – Budapest : Könyvtári Intézet, 2004. – 35 p. – (Az iskolarendszeren kívüli könyvtári szakképzés füzetei.)
12. Olvasás- és könyvtárszociológiai vizsgálatok Magyarországon / Gereben Ferenc. In: Könyvtárosok kézikönyve, 4. – Budapest : Osiris K., 2002. – 17-45. p.
13. Olvasás, könyvtár- és számítógép-használat : Gyorsjelentés a TÁRKI és az OSZK 2005-ös vizsgálatáról / Nagy Attila, Péterfi Rita. In: Könyvtári Figyelő, 2006. 1. sz. 31-44. p.
14. Olvasásnépszerűsítés nem hagyományos eszközökkel / Antal Zsuzsanna. In: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2012. 11. sz. 21-29. p.
15. A korszerű használóképzés, avagy e-learning egyszerre / Payer Barbara. In: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2013. 6. sz. 17-26. p.
16. A könyvtárhasználati szokások alakulása a számítógép- és az internethasználat tükrében / Péterfi Rita. In: Könyvtári Figyelő, 2006. 4. sz. 468-483. p.
17. Az információs és könyvtári szolgáltatás PR-je / Mikulás Gábor. In: Könyvtárosok kézikönyve, 4. – Budapest : Osiris K., 2002. – 397-427. p.
18. Több mint könyvtár – avagy gondolatok a könyvtári rendezvényekről / Kiss Barbara. In: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2005. 6. sz. 3-12. p.

19. Ingyenes és térítéses szolgáltatások a magyar könyvtárakban : Szakirodalmi szemle / Rácz Ágnes. In: Könyvtári Figyelő, 1999. 2. sz. 282-303. p.
20. Fenntartás, alapszolgáltatás és térítéses szolgáltatás a közművelődési könyvtárakban : Szakirodalmi szemle / Kövendi Dénes. In: Könyvtári Figyelő, 1999. 2. sz. 305-326. p.
21. A szerzői jog könyvtárakra vonatkozó rendelkezései / Tóth Péter Benjámin. In: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 2001. 2. sz. 64-70. p.
22. A digitális tartalmak a szerzői jogi törvény legutóbbi módosításának tükrében / Horváth Sándor Domonkos. In: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2009. 4. sz. 20-24. p. [2008. évi CXII. Törvény]
23. Országos Dokumentum-ellátási Rendszer / szerk. Richlich Ilona. – Kecskemét : Katona József Könyvtár, 2005. – 86 p.
24. Az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer (ODR) fejlesztésének irányai / Skaliczki Judit. In: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2004. 2. sz. 3-6. p.
25. Elektronikus dokumentumszolgáltatás az ODR-ben / Dávid Boglárka. In: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2007. 7. sz. 8-15. p.
26. Kis települések könyvtári ellátása : Szemle / Fehér Miklós. In: Könyvtári Figyelő, 2002. 3. sz. 367-428. p.
27. Egy új könyvtári szolgáltatásról – három tételben / Szalai Gáborné, Gáncsné Nagy Erzsébet, Tóth Máté. In: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2006. 4. sz. 24-32. p. [könyvtárbusz]
28. Ajánlás a fogyatékossgal élő könyvtárhasználók könyvtári ellátásának javítására : Készült a Könyvtárfejlesztési stratégia 2008–2013, Portál program részeként. In: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2009. 9. sz. 4-9. p.
29. Koncepció a hátrányos helyzetűek könyvtári ellátására / Bartos Éva. In: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2004. 8. sz. 10-21. p.
30. A vakok és gyengénlátók irodalomhoz jutása / Nagy Gábor. In: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2007. 9. sz. 31-44. p.
31. Fejlesztő biblioterápia fiatalok fogvatartottakkal / Béres Judit, Csorba-Simon Eszter. In: Könyvtári Figyelő, 2013. 2. sz. 251-268. p.
32. A feladatra készülni kell : A cigányság kulturális beilleszkedése és a közkönyvtár / szerk. Nagy Attila, Péterfi Rita. – Budapest : Országos Széchényi Könyvtár ; Gondolat K., 2004. – 244 p. – (Nemzeti téka.)
33. Könyvtári foglalkozás idős emberekkel / Kovács Emőke. In: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 1993. 5. sz. 39-45. p.
34. Ápolatlan olvasók a könyvtárban / Péterfi Rita. In: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2013. 4. sz. 8-11. p.
35. Az iskolai könyvtár modellje / Dán Krisztina. In: Az iskolai könyvtár : Könyvtárostánárok kézikönyve. – 3., jav. kiad. – Budapest : Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, 2002. – 27-55. p. [főként: 40-47. p.]
36. Az iskolai könyvtár – híd a családok és az olvasás felé / Hock Zsuzsanna. In: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2006. 12. sz. 12-16. p.
37. A gyermekkönyvtárak és az iskolai könyvtárak együttműködése az olvasóvá nevelésben. In: Az iskolai könyvtár új modellje a gyakorlatban. – Budapest : Könyvtárostánárok Egyesülete ; Flaccus K., 2004. – 11-17. p.
38. A gyermekkönyvtári munka alapjai / Balogh Ferencné. – Budapest : Könyvtári Intézet, 2004. – 46 p. – (Az iskolarendszeren kívüli könyvtári szakképzés füzetei.)

Tantárgy felelőse: Dr. Gáborjáni Szabó Botond főiskolai docens, Ph.D.

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): Dr. Bényei Miklós, címzetes egyetemi tanár